

[illegible]

والله يهدي من يشاء الى صراط مستقيم دینی ، علمی ، ادبی ، سیاسی ہفتہ اوق مجموعۂ اسلامیہ در

صاحب و مدیر مسئول : ع . اشرف ادیب

جلال زاده صالح افندی

فضای ادب و مورخین عثمانیه دن بر ذات اولوب ترجمه حالی (صراط مستقیم) ک (۱۸۲) نجی نومرولو نسخه سنده محرر (جلال زاده قوجه نشانجی مصطفی) بکک کوچک برادریدر .

علامه روم ابن کمال و معلم سلطانی خیرالدین افندی کبی افاضلدن تحصیلی بعدالاکمال تدریسه باشلایوب استانبول وادرنه مدارسندده اعطای اجازهیه موقتیتندن صوکره مسلك قضایه سالک اوله رق حلب، شام، مصرده ایفای وظائف شرعیه ایله دی. استانبوله عودتی متعاقب ازوا و تقاعدی اختیار ایدره ک نشانجی ده بنا ایتدیکی خانه سنده تألیف آثارله دمکذار اولدی . (قبر صالح جنت اوله یا اله) مصراعنک دلالتی اولان (۹۷۳) تاریخنده ارتحال داربقا ایله یوب برادر ی یاننده ودیعه خاک فنا قیلندی. مرحوم علم و فضل ایله معروف اولدینی کبی جود و سخا ایله ده موصوف کرک اقربا و تعلقاتندن کرک جواری محلاتندن برخیلی محتاجینه معاونتی جاننه منت بیلن اسخیای امتدن اپدی. آثار ی : (۱) ترجمه جامع الحکایات و لامع الروایات : اصل اثر (جمال الدین محمد عوفی) نک وزیر اعظم (نظام الملک) نامنه یازدینی فارسی العبارة تاریخی و اخلاقی بر اثر معتبری اولوب کرک اصلی کرک ترجمه سی استانبولده کتبخانه لرده واردر .

(۲) تاریخ مصر جدید : مشاهیر و مورخین عربدن (تقی الدین احمد مقریزی) نک ساده جه (خط مقریزی) اسمیله معروف اولان (المواعظ و الاعتبار بذکر الخطط و الآثار) نی مأخذ ایدینه رک یازمشدرکه بر نسخه سی (طوب قیو) سراینده (روان کوشکی) دولابنده واردر .

(۳) کتاب المختصر فی احوال البشر : (علامه سیوطی) نک (حسن المحاضرة فی اخبار مصر القاهرة) سیله سائر آثار معتبره دن التقاط صورتیله یازمشدرکه مصر آثار عتیقه سنه دائر برخیلی معلومات ناعه مندرجدر .

(۴) تاریخ بدون - دین ، یعنی بوداپشته : بر نسخه سی روان کوشکی دولابنده واردر .

(۵) فتحنامه رادوس : بر نسخه سی و یاننده کتبخانه ایمپراطوری ده واردر .

(۶) دیوان : طرز معلوم اوزره اولوب بر نسخه سی (ایاصوفیه) کتبخانه سنده موجوددر .

(۷) منظومه لیلی و مجنون : بر برینی متعاقب وفات ایدن ایکی مخدومنک تأثیریه یازدینی ایچون سوزشلی پارچه لری حاویدر .

(۸) حاشیه علی شرح مفتاح (۹) حاشیه علی شرح مواقف

(۱۰) حاشیه علی صدر الشریفه (۱۱) حاشیه علی اصلاح و ایضاح

(۱۲) مناقب فیروز اغا (۱۳) منشآت

اواخر عمرنده کوزلرینه عماطاری اولدینی حالدده مستحضراتندن

استکتاب صورتیله علماء عثمانیه نک لطائف و مطایباتیله نوادر و مفاهکاتی جمع و ترتیبه باشلامش ایسه ده آتامنه عمری وفا ایتمه مشدر .

غزل آتی زمان شیخو ختمده نظم ایتدیکی اشعار دندرکه احوال روحیه سنی مصور اولق اعتباریه درج ایدلدی :

آخر اولدی عمر چون کچدی هوا شیمدن کبرو

نیلهیم ال و بردیکن دنیا بکا شیمدن کبرو

بن جهان سودالرندن چکدم ال ای مدعی

سربسر غوغای دهری آل سکا شیمدن کبرو

پیرلک هنکای کلدی کیتدی ایام شباب

صوکبی دل طفلی آقا زهر یکا شیمدن کبرو

طائر قدسی روح آکدی تجرد عالمان

جیفه دنیا غمی دوشمن اکا شیمدن کبرو

برکون آگاه اولمادک دوش کبی کچدی ماضی

صالحا حالک نولور باری اکا شیمدن کبرو

بروسه لی

محمد طاهر

شمال سی

شرق و غرب

۱

مدنیتجه ، طرز تفکر و معیشتجه یکدیگرینه تمامیه متخالف ایکی عالمک آره سنده بولنان استانبولدن آتیلان سطحی برنظرده شرق ایله غربک وضعیت متقابله سی تبیین ایدر : غرب مدھش برقارتال کبی شرقک اوزرینه صالدرمق و قادلرینی کره رک، پنجه سنی صیقه رق ، منقارینی آچارق شرقی ایکی طرفدن تضییق ایتمکده در . جنوبده عربستاندن باشلامش ، بصره کورفرزنی ، بلوچستانی ، هندستانی ، تونکین ، سیامی ... شمالده قفقاسیه یی ، تورکستانی و سیریلی پنجه قهر و تعدیسی التنده ازمکده در . فقط شو بیرتیجی ، قان ایچیجی حیوانک دیده طمع و حرصی بوکبی شکال لر ایله اطماع ایدیلهمز . کسیجی کوزلرینی دائماً ایلری دیکمش ، دائماً یکی شکارلر ، یکی قربانلر آرییور و متماًدیا جنوب و شمالدن مرکزده طوغرو یورومکده در !

مرکزده کیلر ایسه بوکون یالکز ایکی عنصردن عبارتدر : عنصر اسلام و عرق اصفر ! قارتالک نظری شمعی عثمانلواغه ، ایرانه ، چینه دیکلمشدر ؛ بونلری ده یوتمق ، بونلری ده پارچه لامق ، بونلرک ده یوردلرنده بايقوش اوتدیرمک ایسته یور !

نقدر مدھش و دلسوز برلوحه ! کره ارضده یاشایان بشریتک قسم اعظمی تشکیل ایدن شومرکز ، حقیقه ، آوجی طرفدن تعقیب ایدیلن بر شکار قوشی کبی متوحش ، متزلزل ، متردد برحالدده جابالیور ، ال آیاق ، اوریور ، کندیسنی چالماقدن چالماغه ، اوکنه کلن سپرک آرقه سنه آتیور ، کندیسنی ایچون برچاره خلاص ، برماوا ، برمامن آرییور !

فقط بی رحم و انصاف ظالم قارتال تعقیبیده دوام ای دیور ، بر آن بیله فرصت ، مهلت ویرمیور !

ایشته برضربه جانکداز ایله ایرانی خاک احتضاره سردی . زواللی اولوملر، قانلرایچنده جابالارکن قاتل قوش قانلی پنجه سی ایله بیچاره نك سینه سنی پارچالیور . امیدکی قان حرص وطمعنی اطماع وتسکین ایده جك یرده کوزلرینی برقان چالاسنه دوندریور؛ قان ، قتل ، تخریب شوق وهوسنی دها تشدید ای دیور !

ایشته شمدی ده عثمانلواغك ، چینك اوزرینه صالدرمقدمه در . شکارلرینه قارشى بروضیت متحکمه سانه آلارق صدای موت آوری ایله دیورکه :

« طور! قورتارامزسك ! سنی نم پنجه قهر و تدمیرمدن هیچ برشی استخلاص ایده من! التجا ایتمکه اولدیغك حریت ، متوسل ولندیغك مشروطیت ، سنده کی شوق وهوس حیات ، تجدد .. عبث در! حریت ، مشروطیت ، حیات ، نم ایچوندر ! سنی نصیبك ذلت ، مسکنت موت در! اوت؛ حریت ، حیات نم ایچوندر ، یالکیز نم ایچوندر ! شو حتی بکا بخش ایدن ، شویلدیریم کی فضای آسمانی بی قطع ایدن قانادریم ، شو قلنج کی جانلری یاقان پنجه ، شو اوق کی سینه لری بارجه لایان منقارم در ! سنده نه وار ؟ سن هنوز بال و پر آچق ایسته یورسین ! فقط بیلمش اول که قانادریمی بسله یین ، شو پنجه بی تغدیه ایدن سن سك ، سنك قانك ، جانك در ! سن اولمزسه ك بن یشایم ! سنیك قانك در . نم روحی پرورشیاپ ایدن ! ایکیمز برلکده یشایه میز! سن اوله . جکسك که بن حیات بولایم ! »

اوت ؛ آسیا سمای نامتاهیدسندن . آسیا صولرینك آقتی لرندن ، طاغلرینك ذروه سندن ، اووالرینك ایچندن طنین انداز اولان صدالرینك کافه سی شومدهش صدای موت در ! قارتال هریره صالدریمش ! نه دین بیلیر ، نه قومیت ؛ نه جنس طنائیر ، نه عرق ! اوکنه کلن و آز چوق ابراز حیات ایدن ، آثار حرکت کوسترین بتون اقوام ومملی پارچه لایوب بتیرمك ایسته یور .

عالم اسلامدن صوکره چین عالمی ده کندیسنی قورتارمق ایچون حریت ، مشروطیت ، تجدد حیاته توسل ایتدی . داخلأ اوزون وعظیم بربحران و انقلاب کچیردکن صوکره بالآخره ایشلرینی تنظیم و اصول مشروطیتی قبول و تطبیق ایدر کی کوزو کدی . مکرکه بی امان قارتال بوضوده ایش : هان آیلدی ؛ ایرانه یامش اولدیغنی ، بزمه یایمق ایسته دیکنی چینه ده عینی شکل و صورتده ، یین وسائطه مراجعت ایدرک یایمق فکرنده اولدیغنی کوستردی .

چین برچوق مشکلاتده صوکره اداره جمهوریه وضع ایده رک کندیسنی ایچون برحکومت ، بررئیس انتخاب ایتدی . بحران یواش یواش سکونه تبدل ایتمکه بانلادی . فقط بو آوروپانك ایشنه کلیوردی . بشیوز آلتش میلیون نفوسدن عبارت اولان برکته عظیمه بشریه بی محتوی اولان بومملکتك جان بولوب آلات حاضره مبارزه ایله مجهز اولارق

میدان کیرودار حیاته آتیلیمه سی ، آوروپا ایچون پك ده منفعتدار برایش دکلدی ، ذاتاً تا اوتنه دن بری آوروپا کندیسنی « عرق اصره » ، « اتحاد اسلام » تهلکسی دیدیکی کویا ایکی عظیم ومهلاک جریانلر قارشیسندنه کوریوردی وشو جریانلرک اوکنی آلفه چالشیوردی . عالم اسلام ایله آوروپانك معامله سی معلومدر . « عرق اصره » کلنجه ژاپونیا دن المش اولدیغنی درس کندیسنی متبصر ومتیقظ ایتدی . آسیانك تا اورتیه کوبکننده یکی ودها مدهش ، دهاجسیم ، عدد نفوسجه بتون آوروپادن عظیم یکی برژاپونیا نك تشکله البته که روی موافقت کوسترمزدی . آوروپا علوم وفنونی ایله ، آلات تخریبیه سی ایله ، اصول اداره سی ایله مجهز اولان چینك قارشیدنده غربك برکون سربر زانوی اطاعت اوله جنی محقق ایدی . یکی دن شرقدن غربه طوغری آین طوفانلرینك آچیله جنی آشکار ایدی . وشو آقینلر ، شوسیلاب اول باول روسیه بی استیلا ایده جکدی .

ایشته بونك ایچوندر که چین بحران انقلابدن چیقو و کندیسنی طویلامق آثارینی کوستریر کوسترمز هان مدهش قارتال قنادرینی کره رک پنجه سنی منقارینی آچارق اوکنه دیکلدی ! کندیگی طویلايه . مزسك ! دیدی . چین بحران و انقلاب ایچنده اولدیغنی مدتجه قارتال اوزراتدن حتی بروضیت مساعدتکارانه آلارق سیر ای دیوردی . چینك انقلاب طوفانلری ایچنده یشایه جغنی ظن ایده رک آنك مرده جسدینی بکله یوردی . فقط چین انقلاب طالغهلرینك ایچندن موفقیته چیقار چیمه یاز بیرتیجی حیوان هان اوزرینه آتیلدی !

انکلتزه ، روسیه ، فرانسه ، آمریکا ، آلمانیا بش طرفدن چینه هجوم ایده رک شوزواللی مملکتی ده ایران کی برباد ایتدیرمك ایسته یورلر . وونك ایچون هریرده یایدقلمی کی اک زیاده شو مملکتك سیئات سابقه سندن ، نفائص اخلاقیه واجتماعیه سندن استفاده ایتمك ایسته یورلر . جنوبده انکلتزه تیت ولایتك رؤسا واشرافنی یکی اداره علیه اغوا ایده رک تیه تلی لری کویا استقلالیت ، چیندن آیرلمق ، کندی باشلرینه بر حکومت تشکیل ایتمك سوداسنه صالمشدر . شمالده روسیه ، مغولستانی عین وسائط ایله کندی مقاصد مخصوصه سی ایچون آلت ایده رک تحریک وتشویق ای دیور . دها دیکر ایالات وولایاتده آمریکا ، فرانسزلر ، آلمانلر عین رولی اوینا یورلر . اشراف ورؤسای محلیه صرف کندی منافع خسیسه لری تأمین ایچون اجانبك تحریکات وتشویقاتی اوزرینه جاهل اهالی بی حکومت علیه قیام ایتدیر یورلر و حتی بعض یرلرده مثلاً مغولستانده وتیه تده اجانبك مداخله سنه توسل ایتدیر یورلر . ذاتاً شو حیللرک کافه سنی مداخله ایچون یایدیر یورلر . ایشته همجوارلق مناسبتی ایله منافع ملیه لرینك خللدار اولدیغنی بهانه ایده رک هان مداخله مبادت ای دیورلر . بوضورتلر که الیوم چینك پایتختی بولنان (به کین) . یوقاریده ذکر ایتدی کمز حکومتلرک کاه سی برر مفرزه عسکریه بولیدیر یورلر و یکی تشکل ایتش اولان چین حکومتك اوکنه هرکون درلوممانعت لر

کردن در سقیا لریك و نندكلى اجدادى ظل حمايه و رافت عثمانيه آئنده كرده
 قالمش و دوات عليه لك تابعينه كير. شلردر . بومسئله حقنده دور دراز بسط
 مقال لزوم سزدور . زيرا برهان قاطع تاريخدر . اصل عنصر اسلامى دلگير
 اينده حك ماده كدلمرته اسناد اولئان روملدر .

اساسه کیربشمه دن اول شوراسنی عرص ایدلم که نز « روم » تمبیرندن قومیت ، جنسیت اعتبارله حسیات و عاداتی و غایه خیالیه سی نقطه واحده برنشش برکنله معناسنی استخراج ایدیورز . ایشته شو معناتک مدلولته استناداً دیرز که ریدک سکنه قدیمه سی بیله روم دکل ایکن فاتحاریه روملق استادی منطقسزاق اولامزی ؟ کذلک سله معلومیتی بدکدن صوکر سکنه قدیمه دن رضا و دلخواه لریله اهت ایدرک دین اسلام ایله مشرف اولان و عددی هر حاله بک بیوک بریکونه بالغ اولیان اهالی قدیمه ی محضاً ترک ، عرب ، کرد ، ارناؤد اولمدینی یعنی گریده کلوب توطن ایتش اولان غضنفران عدادینه داخل بولمدینی ایچون روم عد ایتک عقل و حکمته موافق دوشرمی ؟ استطراد قیلندن اولان شو ایکی - ژاله جواب مکتوب محررخی شرمسز ایدمک درجده واضعدر .

بوراسی قید است کہ اصل نقطۂ نظرہ کلمہ : کرید اہالیسی
اولا زمان فتحہ مغلوب اولان برکتلہ دن ، ثانیاً : اثنای فتحہ محکمک
کوزلاکنہ ، قوۂ انباتیہ واعتدال ہوا سنہ مجلوب اولوب اورادہ نوطن اتمش
مجاہدین الامیہ دن ، ثالثاً : بالآخرہ جریرہ یہ خارجدن کلوب خذار اقامت
اتمش کیسہ لردن عبارتدر . بولردن بشقہ فرضیہ متصور دکلدن .

بالاده عرض اولنديني اوزره رضاسيله اهتدا ايتمش اولسون اولسون
كردك اهالي قديمه سني تشكيل ابدن ونديكلا ايله روملق اده نده هيج بر
وجه شبه موجود دكلدر . بناءً عليه بونلره رومي لالدر دنده من . حجا .
هدين اسلاميه دن جزيره ده توطن ايتمش اولانلره كلنجه انر ترك ، عرب ،
كرد ، كورجي ، تاتار ، ارناؤد اوله ياورلر . فقط روم دكلدرلر . برجوق
مقالات ايله مقدسا بو بابده تفصيل و يرمش اولديغوزدن تكرارنه لزوم
كورميه زك دبرز كه شو ادعائري سجلات رسميه و بروات سلطانيه و متعدد
شجره نامه لر الله ائاته حاضرز .

فتحدين سوكره خارجدن كلوب اختيار اقامت ايند نرك مقداري پك آزدرد.
ذيرا كريدك اوفياض طوپراقلى اويله بروم كتله عظيمه سنك سكتانسى
تأمين ائدهك درجده واسم دكلدر .

بوزمرهیه داخل اولانلرک جمله سنی روم عدايتک غلیظ برخطاولور .
 زیرا انتر میائنده عرب [بنغازی طرفلرندن] ، ترک [قونییه ، قسطمونیندن]
 ارناؤد [یانییه ، اشقودره دن] بولندیفی کبی فرانسز ، [بش اون عائله دن]
 عبارتدر [انگلیز] خطا اتمورسه ق اوج عائله در [ودها بشقه حذیت
 وقومیت وتابه تلره منسوب ذوات موجوددر . بونلره فصل روم دینله بیلیر ؟

لسان مجشته کانهجه : کریدده عربی ، فارسی ، لاتین ، ایتالیان و روم
لسانلرنک غریب وقبا اختلاطاتندن مرکب برلسان ایله تکلم ایملکه-در .
بولسانه روجه دیمک لسان رومییه بر-قارتدر . زیرا روجه بشقه ، کریدده
قونوشیلان لسانده بشقه-در . بوکا « کریدلیجه » دیمک موافق انصاف اولور .
بوکون روجه بی سبلن برذات « کریدلیجه » بی نه تمامبله اکلاهییلور ونهده
قونوشمغه موافق اوله ییلور . بوحقیقت میداندنه واثباتی پک قولای ایکن محرر
مکتوبک ادعاسته تعجب اندرز .

اساساً رويحه اولميان بر لسان الله تكلم ايدين برخلق « روم » ديوب
ايشك ايچندن جيقمق ظن ايدر زكه افكار عموميه جهانك بوكي حقايق بسيطه ي
كورده چك برسويه دن دون اولديغني فرض ايدرك اجاله قلم ديك اولور كه بويله
مرحسارت غريمق بولهي مهر مكنونه اسنا وعطف اتمكك حذر ايدهر ز .

کرید رحو اہالیہ مسلمہ سی وکیل عمومی
دعوی وکلی کردی

احمد ساقی

ایجاد ایدیورلر : مثلاً حکومت مذکورہ ایشلرینی تنظیم وقوای بریہ وبحریہ سنی ترتیب ایتک ایچون براستقراض داخلی یا بق ایستہ یور .
ہان اورتہ یہ آتیلورلر و اہالینک فقر و احتیاج ایچندہ اولدیغنی برچوق
یرلردہ واردات محلیمہ نك کندی عندرلندہ مرہون بولوندیغنی ، بہانہ
ایدہ رك استقراضك یا یلمہ سنہ ممانعت ایدیورلر . عین زماندہ
کندیلری چینہ پارہ ویرمک ایچون مہیا اولدقلرینی سـویـلہ یورلر .
چین حکومتی قبول ایدیور . فقط ہان جملہ سـ متحداً استقراضہ
مقابل چین امور مالیمہ سی اوزرینہ حکومت مذکورہ طرفندن
برقوتتول اجرا سنک قبولی ، ویریلہ جک پارہ نك بہ ترتیب قوا ونہ
ترتیب امور ایچون صرف ایدلمہ سنی طلب ایدیورلر .

خلاصہ عالم اسلامك باشنه گلش اولان بتون بلا و مصیبتلر بو کونده
« عرق اصفر » عالمی باشنه کتورلمکده در ! بتون شرق بر پنجه قهر
و خیانت ایچنده ازیلیور . بر ملیار یوز میلیون اهالی درت یوز یکر می
بش میلیون اهالیك دست ظلم و تعدیسنده اسیر و زبون قالمشدر ! غرب
شرقه بر تحکم غالب ایله دییور که : « سکا امان ویرمیه جکم ! » عجبا شرق
نه جواب ویرسه ر ؟

احمد آغا

کمر پر فہرست ہے :

توضیح حقیقت

موضوع مجسم اولان غزته لرده کی مکتوبک محرری غوامض احوالی
تدقیق ایدمه میان افکار عمومی جهانی ره راستدن شایسته حق بر طاقم یونان
مخترعانی محض حقیقت اوله رق قبول اتمکله عنصر اسلامی - فرقنه و اومقسنین -
نزا هندن کلیاً عاری بر صورتله رنجیده خاطر ایدیور. موی الیه دیورکه :
« کربدی مسلم ، نومشوسی خرسنتیان کبی رومدر ، عرب اولانلرک عددی
پک از وهله ترکار هیچ مثابه نندمه اولوب استعمال اولنان لسان ایسه
روجه در . ممالک عثمانیه نك هر طرفندن قوشوب برسیل خروشان کبی
بحر سفید پر یسنی - کربدی - امواج ملاطمة حماستلری آلتندمه یکرمی بش
سنه مدته یوار لایه رق عاقبت کندیلرینه رام ایدن مجاهدین اسلامیه دن
بعد الفتح اولسون جزیره ده اختیار اقامت ایدنلری کتم ایتمک وجف القلم کرید
سکائی مجموعاً روم عد ایتمک بداات تاریخیه قارشو تعامی و حقیقت احواله ده
منافدر .

علم انسال اہم متخصصانہ معلوم اولدینی اوزره کرید جزیره سی عثمانلی
غضنفر لک پای جلا دتہ رومال اولہ دن مقدم اورادہ روملر دکل « وندیکلیر »
بولنوردی . روملر ایله وندیکلیر اڑہ سنده عرق ، جنسیت ، قومیت ،
ملیت اعتباریله مشابہت و مناسبت آراق ، فکر مزاجہ پاک سیوک برخطای
علمیدر . شو حالده « کرید فتح اولندینی زمان اہالی سی روملر ایله مسکون
ایدی » ادعاسی ایلرو سورہ جک هیچ کیمسه تصور اولنہماز . اگر عثمانلیلیق
شانندن اولان علوجناب انہای فجدہ کریدہ آناز مہجلہ نی کوسترمه مش
اواسہ اندی اہالی قدیہ مغلوبہ سی بولنان وندیکلیرک جملہ سی یاقیاچدن
کچیریلر ، یاخو : مملکتدن طرد ایدیلدی . فقط بحر سفیدہ عظمت و جلادت
دشمنلرہ تصدیق ایترمیش اولان عثمانلی دولی بوبله برذل ارتکاب ایتمدی .
وقب ظفرده ضعیف و مغلوب اولانلر قارشو مرحمت ، شفقت و انسانیت
کوسترمک و عثمانلیلیق عالمنک مفاخر و عنعنات مہجلہ سی مقتضیاتندیر .

ايشتە بونك ايجوندرکه بوکون روملق ، يونانليق ادعاسنده بولنان